

БӨЛІМ: ЭССЕ

"Жасанды интеллект" эссе

ЖАРИЯЛАНДЫ 19.09.2024	ТІРЕК СӨЗДЕР жасанды интеллект туралы эссе, Жасанды интеллект эссе, эссе	СІЛТЕМЕ https://bilimger.kz/163763/
--------------------------	--	--

Жасанды интеллект (ЖИ) – бұл машиналар мен компьютерлік жүйелердің адамның интеллектуалдық қабілеттерін еліктеу және автоматтандыруға бағытталған ғылым мен технологиялар жиынтығы. ЖИ дамуы заманауи ғылым мен технологиядағы маңызды жетістіктердің бірі болып табылады және оның қоғамдағы орны жыл сайын артып келеді.

ЖИ түсінігі және оның даму кезеңдері

ЖИ ұғымы алғаш рет 1956 жылы Дартмут конференциясында қолданылды. Ғалымдар машиналарға адам сияқты ойлау, үйрену және шешім қабылдау қабілетін беру идеясын талқылаған болатын. Осы уақыттан бері ЖИ бірнеше даму кезеңдерін бастан өткерді:

- Ерте кезеңі (1950-1970 жж.)** – бұл кезеңде ЖИ негізін қалаушы зерттеушілер математикалық логика мен деректер құрылымдарына негізделген алғашқы бағдарламаларды жасады. Бірақ, есептеу қуатының шектеулігі бұл саланың қарқынды дамуын тежеді.
- Нейрондық желілердің пайда болуы (1980-1990 жж.)** – бұл кезеңде зерттеушілер адам миындағы нейрондық байланыстардың үлгісіне негізделген бағдарламаларды құра бастады. Бұл машиналардың бейнелерді тану және тілдерді өңдеу қабілеттерін арттырды.
- Қазіргі кезең (2000 жж. және кейінгі уақыт)** – бұл кезеңде үлкен деректердің (Big Data) пайда болуы, бұлтты есептеу және өңдеудің күшеюі ЖИ дамуына серпін берді. Қазір ЖИ көптеген салада қолданылады: медицина, қаржы, өндіріс, көлік және т.б.

ЖИ түрлері

ЖИ-дің негізгі үш түрі бар:

- Тар ЖИ (Weak AI)** – белгілі бір нақты тапсырмаларды орындауға арналған. Мысалы, дауысты тану, мәтіндерді аудару немесе шахмат ойнау

бағдарламалары осыған жатады. Тар ЖИ адамның барлық интеллектісін алмастырмайды, тек белгілі бір салада ғана мамандандырылған.

2. **Күшті ЖИ (Strong AI)** – адамның интеллектуалдық қабілеттерін толығымен алмастыра алатын, ойлау, шешім қабылдау және мәселені шешу қабілеті бар жүйе. Қазіргі уақытта мұндай ЖИ әлі жасалмаған, бірақ ол ғылым мен технологияның дамуының болашақ мақсаты ретінде қарастырылады.
3. **Супер ЖИ (Superintelligence)** – бұл адам интеллектісінен асып түсетін, барлық тапсырмаларды жоғары деңгейде орындай алатын ЖИ концепциясы. Ол фантастикада көрініс тапқанымен, шынайы өмірде әлі жүзеге асырылмаған.

ЖИ-дің артықшылықтары

ЖИ қолданудың бірқатар артықшылықтары бар. Ең алдымен, ол өнімділікті арттырып, адамдарға жұмыс істеу процесін жеңілдетеді. Мысалы, медициналық диагностикада ЖИ алгоритмдері ауруларды ерте кезеңде анықтауға және дұрыс емдеуді таңдауға көмектеседі. Сондай-ақ, ЖИ робототехникада қолданылып, күрделі өндіріс процесін автоматтандыруға мүмкіндік береді.

ЖИ қауіпсіздік саласында да үлкен рөл атқарады. Ол деректерді өңдеу және талдау барысында қателердің санын азайтып, киберқауіпсіздікті жақсартып алады. Сонымен қатар, жол қауіпсіздігі саласында автономды көліктер жол-көлік оқиғаларының санын азайтуы мүмкін.

ЖИ-дің қауіптері мен этикалық мәселелері

Дегенмен, ЖИ дамуы бірқатар этикалық және әлеуметтік мәселелерді туындатады. Ең алдымен, жұмыс орындарының автоматтандырылуы және роботтандырылуы көптеген адамдардың жұмыссыз қалуына алып келуі мүмкін. Сондай-ақ, ЖИ жүйелерінің дұрыс жұмыс істемеуі немесе қате шешім қабылдауы қауіпті салдарларға әкелуі ықтимал. Мысалы, автономды қару-жарақ жүйелерінің дамуы адам өміріне қауіп төндіруі мүмкін.

Сонымен қатар, ЖИ-дің шешімдері көбіне оған енгізілген деректерге тәуелді болады. Егер осы деректерде қате немесе алалаушылық болса, онда ЖИ де дұрыс емес шешім қабылдауы мүмкін. Бұл адам құқығы мен жеке өмірге қол сұғу мәселелерін туындатады.

Қорытынды

Жасанды интеллект – бұл адамзаттың болашақ дамуының маңызды құралы. Ол көптеген салаларда жұмыс тиімділігін арттырып, жаңа мүмкіндіктер ашады. Дегенмен, ЖИ-дің дамуымен байланысты туындайтын қауіптер мен этикалық мәселелерді ескеру қажет. Технологияның қоғамға оң әсерін қамтамасыз ету үшін ЖИ-ді дамыту және қолдану кезінде мұқият және жауапкершілікпен қарау маңызды.

ҚМ АА Куәлік нөмірі: **KZ45VPY00102718** — ҚР Мәдениет және Ақпарат министрлігі

© 2026 **Bilimger.kz** Ақпараттық-танымдық білім порталы. Барлық мазмұн авторлық құқықпен қорғалған.